

Ústavný súd Slovenskej republiky

DRUHÁ SPRÁVA

**o ústavných otázkach, ktoré sa objavili
v súvislosti s ratifikáciou**

Rímskeho štatútu Medzinárodného trestného súdu

**Doplnenie k Správe o ústavných otázkach, ktoré sa objavili
v súvislosti s ratifikáciou**

**Rímskeho štatútu Medzinárodného trestného súdu
(CDL-INF(2001)001)**

prijatá Európskou komisiou pre demokraciu prostredníctvom práva
(Benátska komisia) na jej 76. plenárnom zasadnutí
(Benátky 17. – 18. októbra 2008)

na základe komentárov

p. Petra PACZOLAYA (Maďarsko)

predkladá:

JUDr. Ivetta Macejková, PhD.

predsedníčka Ústavného súdu Slovenskej republiky, členka Benátskej komisie

Z ANGLICKÉHO ORIGINÁLU:

SECOND REPORT ON CONSTITUTIONAL ISSUES RAISED BY THE RATIFICATION OF THE
ROME STATUTE OF THE INTERNATIONAL CRIMINAL COURT
SUPPLEMENT TO THE REPORT ON CONSTITUTIONAL ISSUES RAISED BY THE
RATIFICATION OF THE ROME STATUS OF THE INTERNATIONAL CRIMINAL COURT
(CDL-INF(2001)001)

Preklad a korektúra:

Mgr. Martina Demčáková, odborný radca Ústavného súdu Slovenskej republiky

Mgr. Erika Vadászová, hlavný radca Ústavného súdu Slovenskej republiky

Mgr. Anna Göblová, hlavný radca Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. Úvod

1. Benátska komisia na svojom 45. plenárnom zasadnutí v decembri 2000 prijala Správu o ústavných otázkach, ktoré sa objavili v súvislosti s ratifikáciou Štatútu Medzinárodného trestného súdu (ďalej len „Rímsky štatút“); (CDL-INF(2001)001). Rímsky štatút bol prijatý a pripravený na podpis Diplomatickou konferenciou splnomocnencov Organizácie Spojených národov 17. júla 1998. Správa označila niekoľko ústavných otázok vyvolaných eventuálne ratifikáciou Rímskeho štatútu a možné riešenia pre štáty, ktoré mali v úmysle Rímsky štatút ratifikovať.

2. Predmetná správa nadväzuje na uvedenú správu a skúma, v akom rozsahu boli závery Komisie od decembra roku 2000 potvrdené v praxi. Správa skúma rozhodnutia vydané niekoľkými európskymi ústavnými súdmi, ako aj relevantnú legislatívnu činnosť v dotknutých štátoch.¹

3. Rímsky štatút vstúpil do platnosti 1. júla 2002. Dosiaľ ho ratifikovalo nasledujúcich 38 členských štátov: Albánsko 31. januára 2003; Andorra 30. apríla 2001; Rakúsko 28. decembra 2000; Belgicko 28. júna 2000; Bosna a Hercegovina 11. apríla 2002; Bulharsko 11. apríla 2002; Chorvátsko 21. mája 2001; Dánsko 21. júna 2001; Španielsko 24. októbra 2002; Estónsko 30. januára 2002; Fínsko 29. decembra 2000; Francúzsko 9. júna 2000; Gruzínsko 5. septembra 2003; Nemecko 11. decembra 2000; Grécko 15. mája 2002; Maďarsko 30. novembra 2001; Írsko 11. apríla 2002; Island 25. mája 2000; Taliansko 26. júla 1999; Lotyšsko 28. júna 2002; Lichtenštajnsko 2. októbra 2001; Litva 12. mája 2003; Luxembursko 8. septembra 2000; Malta 29. novembra 2002; Čierna Hora 3. júna 2006; Nórsko 16. februára 2000; Holandsko 17. júla 2001; Poľsko 12. novembra 2001; Portugalsko 5. februára 2002; Rumunsko 11. apríla 2002; Veľká Británia 4. októbra 2001; San Maríno 13. mája 1999; Srbsko 6. septembra 2001, Slovensko 11. apríla 2002; Slovinsko 31. decembra 2001; Švédsko 28. januára 2001; Švajčiarsko 12. októbra 2001; Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko 6. marca 2002.

---

¹ Týmito štátmi sú: Albánsko, Arménsko, Česká republika, Francúzsko, Nemecko, Moldavsko, Portugalsko a Ukrajina. Rozhodnutia ústavných súdov možno nájsť v databáze Benátskej komisie CODICES dostupnej na: <<http://www.codices.coe.int/NXT/gateway.dll?f=templates&fn=default.htm>>.

4. Táto správa bola pripravená na základe komentárov p. Paczolaya a prijatá Benátskou komisiou na jej 76. plenárnom zasadnutí (Benátky 17. – 18. októbra 2008).

II. Závěry Benátskej komisie

A. Možné rozpory medzi ústavnými ustanoveniami a Rímskym štatútom

5. Benátska komisia vo svojej správe určila možné problémy týkajúce sa: (1) imunity osôb v úradnom postavení, (2) povinnosti štátov vydať ich vlastných štátnych príslušníkov Medzinárodnému trestnému súdu, (3) možnosti Medzinárodného trestného súdu uložiť trest odňatia slobody na doživotie, (4) uplatnenia práva udeliť milosť na vnútroštátnej úrovni, (5) vykonania žiadostí prokurátora Medzinárodného trestného súdu, (6) amnestií udelených v rámci vnútroštátneho práva alebo existencie inštitútu premlčania a (7) skutočnosti, že obžalovaná osoba bude súdená trojčlenným senátom sudcov, a nie porotou.²

B. Možné riešenia týchto rozporov

a) Všeobecné poznámky

6. Benátska komisia naznačila nasledujúce možné všeobecné riešenia pre ratifikovanie Rímskeho štatútu, ak sú jeho ustanovenia v rozpore s ústavnými ustanoveniami:

- doplniť ústavu o nové ustanovenie, čo umožní vyriešiť ústavné problémy a vyhnúť sa tak potrebe prijímania výnimiek pre každý relevantný článok;

- systematicky revidovať všetky ústavné články, ktoré musia byť zmenené tak, aby boli v súlade s Rímskym štatútom;

- zaviesť a/alebo aplikovať špeciálny postup schvaľovania parlamentom, v dôsledku ktorého môže byť Rímsky štatút ratifikovaný aj napriek skutočnosti, že niektoré články sú v rozpore s ústavou;

---

² CDL-INF(2001)001, Správa o ústavných otázkach, ktoré sa objavili v súvislosti s ratifikáciou Rímskeho štatútu Medzinárodného trestného súdu, s. 3.

- vykladať určité ústavné ustanovenia takým spôsobom, aby sa zabránilo nesúladu s Rímskym štatútom.³

7. Benátska komisia uviedla, že tieto návrhy boli iba metodologickými pripomienkami a že neuprednostňovala jedno riešenie pred ostatnými. Komisia však zdôraznila, že proces novelizovania ústavy bol vo väčšine prípadov komplikovaný a politicky citlivý.⁴

b) Špecifické návrhy pre výklad príslušných ústavných ustanovení

8. Benátska komisia predložila niekoľko návrhov na zdôvodnenie alebo výklad príslušných ústavných ustanovení, na ktoré by sa mohli štáty spoliehať. Nasledujúce zdôvodnenie alebo výklad boli neskôr použité na vnútroštátnej úrovni. Detailný prehľad záverov každého štátu bude poskytnutý ďalej.

aa. Imunita

9. Väčšina ústav poskytuje imunitu hlavám štátov a predsedom vlád, členom parlamentu alebo vlády, voleným zástupcom alebo vládnym predstaviteľom. Rímsky štatút však výslovne vylučuje imunitu za činy spáchané v úradnom postavení.

10. Benátska komisia navrhla vykladať príslušné ústavné ustanovenia ako zavedenie dvojstupňovej zodpovednosti funkcionárov, a to na vnútroštátnej a medzinárodnej úrovni. V dôsledku toho by imunity aplikované na vnútroštátnej úrovni neboli nevyhnutne aplikovateľné na medzinárodnej úrovni.

11. Ďalším možným návrhom na výklad by bola argumentácia, že pozbavenie imunity hláv štátov a predsedov vlád sa už stalo pravidlom medzinárodného obyčajového práva. Toto pravidlo by sa uplatnilo v štátoch, v ktorých ústava ustanovuje, že všeobecne uznané princípy medzinárodného práva sú súčasťou vnútroštátneho práva.⁵

---

³ Tamtiež s. 10.

⁴ Tamtiež s. 4 a 6.

⁵ Tamtiež s. 4 – 5.

bb. Odovzdanie štátnych príslušníkov, ako to vyžaduje Rímsky štatút

12. Benátska komisia upozornila, že hoci väčšina ústav zakazuje vydávanie štátnych príslušníkov, samotný Rímsky štatút ponúkol rozlíšenie medzi vydaním a odovzdaním, a tak umožnil štátom, ktoré akceptujú takýto výklad, ratifikovať ho bez novelizovania ústavy.⁶

III. Ústavné otázky určené na vnútroštátnej úrovni

A. Všeobecné otázky

a) Arménsko

13. Arménsky ústavný súd v roku 2002 rozhodol, že neexistuje žiadne ústavné ustanovenie, ktoré by umožňovalo doplnenie vnútroštátneho súdneho systému o medzinárodný súd. Arménsky ústavný súd dospel k záveru, že vo svetle záväzku štátu ochraňovať ľudské práva a základné slobody Arménsko nemohlo prevziať žiadne záväzky, ktoré neboli ustanovené ústavou. Súd rozhodol, že jediným spôsobom, ako prijať Rímsky štatút, by bola zmena ústavy umožňujúca doplnenie vnútroštátneho súdneho systému o medzinárodný súd.⁷ Arménska ústava bola novelizovaná v roku 2005, ale žiadne ustanovenie umožňujúce ratifikáciu Rímskeho štatútu, tak ako to navrhoval ústavný súd, prijaté nebolo.⁸ Ratifikácia Rímskeho štatútu sa preto zdá byť stále nemožná.

b) Ukrajina

14. Ukrajinský ústavný súd v roku 2001 rozhodol, že ústava nepredpokladá komplementárny súd popri vnútroštátnom trestnom súdnom systéme. Súd zistil, že táto komplementárnosť odlišila Medzinárodný trestný súd od Európskeho súdu pre ľudské práva. Súd navyše zdôraznil, že na rozdiel od Medzinárodného trestného súdu právo odvolať sa na Európsky súd pre ľudské práva bolo výslovne ustanovené v čl. 55.4 ústavy.⁹

---

⁶ Tamtiež s. 6.

⁷ Rozhodnutie arménskeho ústavného súdu z 13. augusta 2004 ARM-2004-2-004 (CODICES).

⁸ Pozri aktuálnu verziu arménskej ústavy dostupnú na:

<<http://www.codices.coe.int/NXT/gateway.dll?f=templates&fn=default.htm>>.

⁹ Rozhodnutia ukrajinského ústavného súdu z 11. júla 2001 UKR-2001-C-002, UKR-2001-2-006 (CODICES).

15. Benátska komisia na svojom 75. plenárnom zasadnutí v júni v roku 2008 preskúmala návrh Ústavy Ukrajiny, ktorý obsahoval „článok 128(3)“ ustanovujúci, že Ukrajina môže uznať jurisdikciu Medzinárodného trestného súdu za podmienok predpísaných Rímskym štatútom.¹⁰ K dnešnému dňu Ústava Ukrajiny zmenená nebola. Vo svetle odôvodnenia poskytnutého ústavným súdom sa preto ratifikácia Rímskeho štatútu zdá byť ešte stále nemožná.

B. Imunita

a) Albánsko

16. Ústavný súd Albánska v roku 2002 rozhodol, že rozsah imunity funkcionárov, tak ako bol ustanovený Rímskym štatútom, nebol v súlade s ústavnými ustanoveniami. Súd však interpretoval príslušné ústavné ustanovenia ako priznávajúce imunitu iba vo vnútroštátnych konaniach. Okrem toho ústavný súd uviedol, že nepriznanie imunity pre špecifické trestné činy je súčasťou všeobecne uznávaných princípov medzinárodného práva, a preto súčasťou albánskeho právneho poriadku.¹¹ Albánsko uložilo svoju ratifikačnú listinu 31. januára 2003.¹²

b) Česká republika

17. Po podpísaní Rímskeho štatútu v apríli v roku 1999 pripravila vláda Českej republiky návrh zákona novelizujúceho ústavu tak, aby bola v súlade s Rímskym štatútom.¹³ Za účelom vyriešenia otázky imunity mala byť ústava doplnená o „článok 112 a“, avšak k dnešnému dňu ústava novelizovaná nebola.¹⁴ Česká republika zatiaľ Rímsky štatút neratifikovala.¹⁵ Poslanecká snemovňa, dolná komora parlamentu, však oznámila, že riešenie otázky ratifikácie naplánovala opäť na jeseň roku 2008.¹⁶

---

¹⁰ Stanovisko k návrhu Ústavy Ukrajiny (pripravené pracovnou skupinou vedenou V. M. Shapovalom); (CDL-AD(2008)015).

¹¹ Rozhodnutie albánskeho ústavného súdu z 23. septembra 2002 ALB-2002-3-007 (CODICES).

¹² <<http://www.icc-cpi.int/asp/statesparties.html>>; naposledy navštívené 18. septembra 2008.

¹³ CDL-INF(2001)001, Správa o ústavných otázkach, ktoré sa objavili v súvislosti s ratifikáciou Rímskeho štatútu Medzinárodného trestného súdu, s. 4 – 5.

¹⁴ Pozri aktuálnu verziu Ústavy Českej republiky dostupnú na: <<http://www.nssoud.cz/en/docs/constitution.pdf>>; naposledy navštívené 24. septembra 2008.

¹⁵ <<http://www.icc-cpi.int/asp/statesparties.html>>; naposledy navštívené 18. septembra 2008.

¹⁶ Novinový článok v „Českých novinách“ zo 16. júla 2008 dostupný na: <http://www.ceskenoviny.cz/index_view.php?id=323497>; naposledy navštívené 24. septembra 2008.

c) Francúzsko¹⁷

18. Francúzska ústavná rada bola prvým ústavným súdom, ktorý rozhodoval o otázkach spätých s ratifikáciou Rímskeho štatútu. Rozhodla, že Rímsky štatút je v rozpore s ústavnými ustanoveniami týkajúcimi sa imunity, a usúdila, že ústava musí byť novelizovaná.¹⁸ Ústava bola novelizovaná 28. júna 1999 doplnením o klauzulu ustanovujúcu, že „Francúzska republika môže uznať jurisdikciu Medzinárodného trestného súdu za podmienok ustanovených v zmluve podpísanej 17. júla 1998“. Francúzsko uložilo svoju ratifikačnú listinu 9. júna 2000.

d) Moldavsko

19. Moldavsko podpísalo Rímsky štatút v septembri v roku 2000. Na základe požiadavky vlády ústavný súd preskúmal súlad označených ustanovení Rímskeho štátu s Ústavou Moldavska. Benátska komisia na žiadosť predsedu Ústavného súdu Moldavska pripravila v septembri 2007 stanovisko k súladu označených ustanovení Štatútu Medzinárodného trestného súdu s Ústavou Moldavska.¹⁹

20. Moldavský ústavný súd vo svojom rozhodnutí z 2. októbra 2007 rozhodol, že za účelom ratifikácie Rímskeho štatútu nie je potrebná novelizácia ústavy. Čo sa týka pozbavenia imunity hláv štátov a predsedov vlád, súd ustanovil dvojstupňovú zodpovednosť rozlišujúcu imunitu na národnej a medzinárodnej úrovni.²⁰ Moldavsko zatiaľ Rímsky štatút neratifikovalo.²¹

---

¹⁷ Hoci Benátska komisia už vo svojej prvej správe z roku 2000 odkazovala na rozhodnutie francúzskej ústavnej rady a následnú ratifikáciu, toto rozhodnutie je opäť uvedené ako ilustratívny príklad doplnenia ustanovenia za účelom vyriešenia všetkých vzniknutých ústavných otázok.

¹⁸ Rozhodnutie francúzskej ústavnej rady z 22. januára 1999 FRA-1999-1-002 (CODICES).

¹⁹ CDL-AD(2008)038, Komentáre ohľadom súladu istých ustanovení Štatútu Medzinárodného trestného súdu s Ústavou Moldavska.

²⁰ Rozhodnutie Ústavného súdu Moldavska z 2. októbra 2007 (neoficiálne zhrnutie rozhodnutia vo francúzštine sa nachádza v spise na Sekretariáte Benátskej komisie).

²¹ <<http://www.icc-cpi.int/asp/statesparties.html>>; naposledy navštívené 25. septembra 2008.

e) Ukrajina

21. Ukrajinský ústavný súd interpretoval Rímsky štatút tak, že úprava imunity je záležitosťou vnútroštátnej legislatívy a nebráni Medzinárodnému súdnemu dvoru osobu trestne stíhať.²²

C. Uplatnenie práva udelenia milosti, amnestií a premlčané trestné činy

a) Arménsko

22. Arménsky ústavný súd rozhodol, že osoby uznané vinnými Medzinárodným trestným súdom budú pozbavené možnosti využívať milosť alebo amnestiu na vnútroštátnej úrovni.²³

b) Francúzsko

23. Francúzska ústavná rada rozhodla, že povinnosť odovzdať osobu, ktorej sa týka amnestia alebo ktorá spáchala trestný čin, ktorý je už premlčaný, by znamenala zasahovanie do suverenity štátu, a z uvedeného dôvodu bola ústavná zmena nevyhnutná.²⁴

D. Odovzdanie štátneho príslušníka Medzinárodnému trestnému súdu

a) Česká republika

24. Česká republika predpokladala novelizáciu ústavy doplnením „článku 112 c“, ktorý by znel: „Česká republika vydá príslušnému medzinárodnému trestnému súdu na trestné stíhanie svojho vlastného občana alebo cudzinca...“. Ako už bolo uvedené, ústava dosiaľ novelizovaná nebola a Rímsky štatút ešte nebol ratifikovaný.²⁵

---

²² Rozhodnutia ukrajinského ústavného súdu z 11. júla 2001 UKR-2001-C-002, UKR-2001-2-006 (CODICES).

²³ Rozhodnutie arménskeho ústavného súdu z 13. augusta 2004 ARM-2004-2-004 (CODICES).

²⁴ Rozhodnutie francúzskej ústavnej rady z 22. januára 1999 FRA-1999-1-002 (CODICES). Pozri bod 18 vyššie.

²⁵ CDL-INF(2001)001, Správa o ústavných otázkach, ktoré sa objavili v súvislosti s ratifikáciou Rímskeho štatútu Medzinárodného trestného súdu, s. 7.

b) Nemecko

25. Článok 16(2) nemeckého základného zákona zakazoval vydanie nemeckých štátnych príslušníkov. Preto bolo toto ustanovenie v roku 2000 novelizované tak, že povolilo vydanie medzinárodným súdom.²⁶ Nemecko uložilo svoju ratifikačnú listinu 11. decembra 2000.²⁷

c) Moldavsko

26. Moldavský ústavný súd prevzal rozlíšenie medzi „vydaním“ a „odovzdaním“, tak ako to ustanovuje Rímsky štatút, čím sa vyhol rozporu s ústavou.²⁸

d) Ukrajina

27. Hoci ukrajinská ústava zakazuje vydávanie ukrajinských štátnych príslušníkov, ústavný súd rozhodol, že zákaz sa vzťahuje iba na záležitosti spadajúce pod vnútroštátne, nie medzinárodné súdnictvo.²⁹

E. Prokurátor Medzinárodného trestného súdu

a) Arménsko

28. Arménsky ústavný súd rozhodol, že možné vyšetrovacie aktivity prokurátora na arménskom území, tak ako ich ustanovuje Rímsky štatút, nezasahujú do suverenity štátu, a preto nie sú v rozpore s ústavou.³⁰

---

²⁶ Pozri aktuálnu verziu Základného zákona Spolkovej republiky Nemecko dostupnú na: <<http://www.codices.coe.int/NXT/gateway.dll?f=templates&fn=default.htm>>.

²⁷ <<http://www.icc-cpi.int/asp/statesparties.html>>; naposledy navštívené 18. septembra 2008.

²⁸ Rozhodnutie Ústavného súdu Moldavska z 2. októbra 2007 (neoficiálne zhrnutie rozhodnutia vo francúzštine sa nachádza v spise na Sekretariáte Benátskej komisie).

²⁹ Rozhodnutia ukrajinského ústavného súdu z 11. júla 2001 UKR-2001-C-002, UKR-2001-2-006 (CODICES).

³⁰ Rozhodnutie arménskeho ústavného súdu z 13. augusta 2004 ARM-2004-2-004 (CODICES).

b) Francúzsko

29. Francúzska ústavná rada považovala takéto vyšetrovacie úkony vykonávané na francúzskom území za narušenie štátnej suverenity, a preto rozhodla, že ústava musí byť novelizovaná.³¹

c) Ukrajina

30. Čo sa týka súčinnosti s prokurátorom Medzinárodného trestného súdu, ukrajinský ústavný súd nezistil žiaden rozpor medzi Rímskym štatútom a ústavou. Rozhodol, že tieto ustanovenia môžu byť implementované bez potreby novelizácie ústavy.³²

F. Uloženie trestu odňatia slobody na doživotie

Portugalsko

31. Čl. 30 portugalskej ústavy ustanovuje, že „žiaden trest ani bezpečnostné opatrenie, ktoré zbavujú alebo obmedzujú slobodu, nesmú mať trvalý charakter alebo neobmedzené či nedefinované trvanie.“³³

32. Aby bola umožnená ratifikácia Rímskeho štatútu, ktorý ustanovuje uloženie trestu odňatia slobody na doživotie, bola v roku 2001 ústava novelizovaná doplnením čl. 7 ústavy o siedmy paragraf. Ustanovenie znie: „Za účelom dosiahnutia medzinárodnej spravodlivosti, ktorá garantuje rešpektovanie práv tak jednotlivých osôb, ako aj národov, v zmysle ustanovení upravujúcich komplementaritu a za splnenia ďalších požiadaviek ustanovených Rímskym štatútom môže Portugalsko akceptovať jurisdikciu Medzinárodného trestného súdu.“³⁴ Portugalsko uložilo svoju ratifikačnú listinu 5. februára 2002.³⁵

---

³¹ Rozhodnutie francúzskej ústavnej rady z 22. januára 1999 FRA-1999-1-002 (CODICES).

³² Rozhodnutia ukrajinského ústavného súdu z 11. júla 2001 UKR-2001-C-002, UKR-2001-2-006 (CODICES).

³³ <<http://www.tribunalconstitucional.pt/tc/crpen.html>>; naposledy navštívené 22. októbra 2008.

³⁴ Tamtiež.

³⁵ <<http://www.icc-cpi.int/asp/statesparties/country&id=79.html>>; naposledy navštívené 22. októbra 2008.

IV. Záver

33. Hoci iba zopár štátov sa zaoberalo ústavnými otázkami, ktoré sa objavili v súvislosti s ratifikáciou Rímskeho štatútu, niektoré závery Benátskej komisie sa potvrdili v praxi. Ako sa predpokladalo, tieto otázky sa týkali najmä pozbavenia imunity hláv štátov a predsedov vlád. Ďalšie otázky, ktoré sa ukázali ako problematické, sa týkali odovzdania štátnych príslušníkov Medzinárodnému trestnému súdu, požadovanej súčinnosti s prokurátorom Medzinárodného trestného súdu, vykonávania práva udeľovať milosť a ukladania trestu odňatia slobody na doživotie.

34. Niektoré zo štátov čeliacich rozporom medzi ich ústavami a Rímskym štatútom, menovite Albánsko, Moldavsko a Ukrajina, prijali riešenie, ktoré bolo navrhnuté Benátskou komisiou a ktoré spočívalo vo výklade príslušných ústavných ustanovení takým spôsobom, že sa vyhli akémukoľvek rozporu, čo v praxi znamenalo, že sa rozhodlo o aplikovateľnosti týchto ustanovení iba na vnútroštátnej úrovni. Pokiaľ ide o otázku imunity, ústavné sudy Albánska, Moldavska a Ukrajiny prijali odôvodnenie Benátskej komisie, zaviedli napr. dvojstupňovú zodpovednosť, a tak rozlíšili vnútroštátnu a medzinárodnú úroveň. Albánsky ústavný súd taktiež odkázal na pozbavenie imunity hláv štátov a predsedov vlád ako na všeobecne uznávaný princíp medzinárodného práva, čo bolo zdôraznené Benátskou komisiou. Portugalsko doplnilo svoju ústavu o nové ustanovenie, ktoré bolo dostatočne flexibilné, aby sa vyhlo inak zjavnému konfliktu s Rímskym štatútom.

35. Čo sa týka možnosti novelizovania ústavy, Benátska komisia už uviedla, že tento proces je komplexný a často politicky citlivý, v dôsledku čoho bude ťažké dosiahnuť vykonanie zmien. Zdá sa, že to bolo potvrdené v praxi, keďže väčšina spomínaných štátov, ktoré požadovali alebo predpokladali ústavné zmeny, Rímsky štatút ešte neratifikovala.